

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2023. november 9.
(OR. en)

14113/23

Intézményközi referenciaszám:
2023/0179(NLE)

SOC 674
EMPL 478
EDUC 386
JEUN 236
ECOFIN 1016
MI 850
FISC 227

JOGALKOTÁSI AKTUSOK ÉS EGYÉB ESZKÖZÖK

Tárgy: A TANÁCS AJÁNLÁSA a szociális gazdaság keretfeltételeinek
fejlesztéséről

A TANÁCS AJÁNLÁSA

(...)

a szociális gazdaság keretfeltételeinek fejlesztéséről

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 292. cikkére, összefüggésben annak 149. cikkével és 153. cikke (1) bekezdésének h) és j) pontjával,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

tekintettel a Régiók Bizottságának véleményére¹,

¹ A Régiók Bizottsága 2023. február 8-i véleménye: „A szociális gazdaságot támogató környezet kialakítása helyi és regionális szemszögből” (CDR 5492/2022).

mivel:

- (1) Az Európai Parlament, a Tanács és a Bizottság által 2017. november 17-én közösen kihirdetett szociális jogok európai pilléré¹ (a továbbiakban: a pillér) számos elvet határoz meg a méltányos alapon és jól működő munkaerőpiacok és jóléti rendszerek alátámasztására. A pillér magában foglalja a minőségi és befogadó oktatáshoz, képzéshez és egész életen át tartó tanuláshoz való jogra vonatkozó első elvet, a nemek közötti egyenlőségre vonatkozó második elvet, az esélyegyenlőségre vonatkozó harmadik elvet, a foglalkoztatás aktív támogatására vonatkozó negyedik elvet, a biztonságos és rugalmas foglalkoztatásra vonatkozó ötödik elvet, valamint a gyermekek, a fogyatékossgal élő személyek és a hajléktalanok szociális védelmére és társadalmi befogadására, valamint az alapvető szolgáltatásokhoz, az egészségügyi ellátáshoz és a tartós ápoláshoz-gondozáshoz való hozzáférésre vonatkozó 11. és 16–20. elvet.
- (2) 2021 júniusában az Európai Tanács a portói nyilatkozattal összhangban üdvözölte az EU 2030-ra kitűzött, a szociális jogok európai pillérének megvalósítására irányuló cselekvési tervben² rögzített kiemelt céljait. Az említett célok a következők elérésére irányulnak: legalább 78 %-os foglalkoztatási ráta, a felnőttek legalább 60 %-ának részvétele évente képzésben, és a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitett emberek számának legalább 15 millióval való csökkenése (ezen belül a gyermekeké legalább öt millióval). A tagállamok ezután mindhárom területen nemzeti célokat határoztak meg a közös célok elérésének elősegítése érdekében.

¹ HL C 428., 2017.12.13., 10.o.

² A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Cselekvési terv a szociális jogok európai pillérének megvalósítására, (COM(2021) 102 final).

- (3) Annak ellenére, hogy az elmúlt évtizedben előrelépés történt a szegénység és a társadalmi kirekesztés csökkentése terén, 2021-ben 95,4 millió ember továbbra is ki volt téve ezek kockázatának. Számos tagállamban nőtt a (gyakorlatilag) aktív kereső nélküli háztartásokban élők elszegényedésének kockázata, valamint súlyosbodott a szegénység mélysége és időtartama. A minőségi és fenntartható foglalkoztatás kulcsfontosságú e probléma enyhítéséhez. A szociális gazdaság működési módjának, intézkedéseinek és kitűzött céljainak köszönhetően a szociális gazdaság kulcsszerepet játszik a társadalmi befogadás és a munkaerőpiachoz való egyenlő hozzáférés javításában. Ennélfogva hozzájárul a pillér sikeres végrehajtásához.
- (4) A szociális gazdaság szervezetei minőségi munkahelyeket teremthetnek és tarthatnak fenn; hozzájárulnak a hátrányos helyzetű csoportok társadalmi és munkaerőpiaci befogadásához, valamint a mindenki számára biztosított esélyegyenlőséghez. Ez összhangban van az inkluzív helyreállítás keretével, amint azt az (EU) 2022/2296 tanácsi határozatban¹ meghatározott, a tagállamok foglalkoztatáspolitikáira vonatkozó iránymutatások is kiemelik. A szociális gazdaság szervezetei ösztönözhetik a fenntartható gazdasági és ipari fejlődést, és előmozdíthatják a polgárok aktív társadalmi részvételét. Az Unió jóléti rendszereihez is jelentős mértékben hozzájárulnak azáltal, hogy kiegészítik a közszolgáltatásokat, újjáélesztik az Unió vidéki és elnéptelenedett területeit, és fontos szerepet játszanak a nemzetközi fejlesztési politikában.

¹ A Tanács (EU) 2022/2296 határozata (2022. november 21.) a tagállamok foglalkoztatáspolitikáira vonatkozó iránymutatásokról (HL L 304., 2022.11.24., 67. o.).

- (5) A Bizottság 2021. december 9-én a szociális gazdaságra vonatkozó cselekvési tervet¹ fogadott el. Az említett cselekvési terv hozzájárul a Bizottságnak az „emberközpontú gazdaság” kiépítésére vonatkozó prioritásához, és összhangban áll az európai gazdasági és társadalmi fejlődés alapvető tényezőjének számító szociális gazdaság előmozdításáról szóló 2015. évi tanácsi következtetésekkel². Az említett cselekvési tervben a Bizottság uniós és nemzeti szinten egyaránt végrehajtandó konkrét intézkedéseket terjesztett elő. Az intézkedések célja a szociális innováció fokozása, a szociális gazdaság fejlődésének támogatása, valamint társadalmi és gazdasági átalakító erejének növelése. Az intézkedések arra összpontosítanak, hogy megteremtsék a szociális gazdaság virágzásához szükséges megfelelő feltételeket, lehetőségeket teremtsenek a szociális gazdaság szervezetei, többek között a vállalatok és a szervezetek egyéb formái számára az induláshoz és a növekedéshez, és biztosítsák, hogy a szociális gazdaság és az abban rejlő lehetőségek láthatóbbak legyenek. Az Európai Parlament 2022. július 6-án kelt állásfoglalásában³ üdvözölte az említett cselekvési tervet.

¹ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – „Emberközpontú gazdaság kiépítése: a szociális gazdaságra vonatkozó cselekvési terv” (COM(2021) 778 final).

² Lásd az ST 15071/15 számú dokumentumot.

³ Az Európai Parlament állásfoglalása (2022. július 6.) a szociális gazdaságra vonatkozó uniós cselekvési tervről (2021/2179(INI)).

- (6) Egyesült Nemzetek Szervezete 2023. április 18-án határozatot fogadott el a szociális és szolidáris gazdaságnak a fenntartható fejlődés érdekében történő előmozdításáról, amely határozat meghatározza a szociális és szolidáris gazdaság globális fogalmát, valamint a szociális és szolidáris gazdaság globális szintű fejlesztésének támogatására szolgáló ütemtervet. Más nemzetközi szervezetek is elfogadtak a szociális gazdaság fejlesztésére irányuló stratégiákat, így például a következőket: a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet által 2022. június 10-én, a 110. Nemzetközi Munkaügyi Konferenciáján elfogadott, a tisztességes munkáról, valamint a szociális és szolidáris gazdaságról szóló állásfoglalás; a Gazdasági Együtműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD) 2022. június 10-én elfogadott, a szociális és szolidáris gazdaságról és a szociális innovációról szóló ajánlása.

- (7) A szociális gazdaság – amelyet néhány tagállamban szolidáris gazdaságnak vagy szociális és szolidáris gazdaságnak is neveznek – különböző üzleti és szervezeti modellel rendelkező, olyan szervezetek széles skáláját foglalja magában, amelyek a nyereséggel szemben társadalmi célokat helyeznek előtérbe, ideértve szociális és környezetvédelmi célokat is. A szociális gazdaság szervezetei és azok meghatározásai kis mértékben eltérhetnek a tagállamok között, valamint különböző jogi formát ölthetnek, illetve jogállással rendelkezhetnek, így például lehetnek szövetkezetek, biztosító egyesületek, egyesületek, alapítványok és szociális vállalkozások is. Közös alapelvük, hogy nyereségük egészét vagy túlnyomó részét társadalmi vagy környezetvédelmi céljaik megvalósításába, valamint a demokratikus vagy participatív kormányzásba forgatják vissza. A szociális gazdaság szervezetei által alkalmazott konkrét irányítási és vezetési forma a szervezetek jellegétől, méretétől és működési környezetétől függően változik. A demokratikus vagy participatív kormányzás elve tehát különböző formákat ölt, a tagoknak az irányítási folyamatokban való közvetlen részvételétől kezdve a tagoknak vagy partnereknek az egymástól elkülönülő irányítási és vezetési funkciókba való reprezentatív bevonásáig. Például a szövetkezetekben, a biztosító egyesületekben és az egyesületekben ez az elv gyakran az „egy személy, egy szavazat” formáját ölti. A szociális gazdaság szervezeteinek döntéshozatali folyamatait ellenőrzési rendszerek és a szervezetben részt vevő különböző szereplők – többek között a vezetők, a partnerek, az alkalmazottak és a kedvezményezettek – közötti kapcsolatok jellemzik. Az említett különböző szereplők összefogásával a szociális gazdaság szervezetei a részvétel, az elszámoltathatóság és az átláthatóság kultúrájára összpontosító és egy közös cél elérésére irányuló, több érdekelt fél együttműködésével tett erőfeszítéseket mozdítanak elő.

- (8) A szociális gazdaság szervezetei gyakran olyan gazdasági lehetőségek megteremtésére törekednek, amelyek előmozdítják a társadalmi befogadást és a hátrányos helyzetű csoportok – köztük a fogyatékossgal élő személyek és a mentális egészségi problémákkal küzdő személyek – munkaerőpiaci integrációját. A munkaerőpiaci integrációval foglalkozó szociális vállalkozások olyan típusú szociális vállalkozások, amelyek arra összpontosítanak, hogy segítsék az említett csoportokat a társadalomba és a munkába való beilleszkedésben azáltal, hogy inkluzív és rugalmas munkakörülményeket biztosító munkahelyeket teremtenek a készségek különböző szintjein. Például a migráns munkavállalóknak nyújtott nyelvi támogatás, valamint a fogyatékossgal élő személyek számára kialakított feladatok és munkakörnyezet kiutat jelenthetnek számukra a szegénységből és a társadalmi kirekesztettségéből. Az említett munkalehetőségek ugródeszkaként szolgálhatnak a munkaerőpiac más ágazatai felé, segítve a tartósan munkanélküliek és más, a munkaerőpiacra való belépés során nehézségekkel szembesülő személyek foglalkoztatását gátló akadályok leküzdését.

- (9) A szociális gazdaság keretében létrejövő új vállalatok a munkahelyteremtés és a pozitív társadalmi változások hatékony eszközei lehetnek. A szociális gazdaság lehetőséget biztosíthat egyes alulreprezentált csoportoknak, így például a nőknek és a fiataloknak arra, hogy belépjenek a munkaerőpiacra, vagy szociális vállalkozásokat hozzanak létre. A Global Entrepreneurship Monitor szerint a világ szociális vállalkozóinak nagyjából 55 %-a férfi és 45 %-a nő, míg az önálló vállalkozások esetében a férfiak száma általában kétszerese a nőkének. A fiatalok szociális vállalkozáshoz való hozzáállásáról szóló közelmúltbeli Eurobarométer felmérés szerint a fiatalok nagyra értékelik a szociális és környezetvédelmi célok, valamint a participatív vezetés fontosságát. A tagállamok megvizsgálhatnák a potenciális vállalkozókat visszatartó tényezők minimalizálásának módjait, így például annak biztosítását, hogy továbbra is hozzáférjenek a megfelelő szociális biztonsági védelemhez. Egyes tagállamok csökkentették a társadalombiztosítási járulékokat, hogy ezzel arra ösztönözzék a szociális gazdaság szervezeteit, hogy munkaerőt vegyenek fel. A kis- és családi vállalkozások fennmaradásának biztosításához, valamint a munkahelyek – például szerkezetátalakítás esetében történő – megszűnésének megakadályozásához egy olyan támogató keret biztosítása is hozzájárulhat, amely lehetővé teszi a vállalkozások munkavállalókra történő átruházását abból a célból, hogy azok munkavállalói szövetkezeteket, vagy egyéb releváns, a munkavállalók által tulajdonolt szociális gazdasági modelleket hozzanak létre. A tagállamok olyan intézkedéseket is végrehajthatnak, amelyek megkönnyítik a hagyományos vállalkozások számára azt, hogy szociális gazdasági szervezetekké alakuljanak át.

- (10) A szociális gazdaság szervezetei a fiatalok, különösen az oktatásban, foglalkoztatásban vagy képzésben részt nem vevő fiatalok (NEET-fiatalok) befogadását is támogatják. Ezek a szervezetek a színvonalas és eredményes tanulószereződéses gyakorlati képzés európai keretrendszeréről szóló, 2018. március 15-i tanácsi ajánlásban¹ említett képzési és készségfejlesztési programokat és tanulószereződéses gyakorlati képzéseket, valamint foglalkoztatási lehetőségeket biztosítanak. Ennélfogva hozzájárulnak az „Út a munka világába – Az ifjúsági garancia megerősítése” című, 2020. október 30-i tanácsi ajánlásban² és az egész életen át tartó tanulást és a foglalkoztathatóságot célzó mikrotanúsítványokra vonatkozó európai megközelítésről szóló, 2022. június 16-i tanácsi ajánlásban³ említett ifjúsági garancia által meghatározott célokhoz. Az uniós finanszírozás, így például az (EU) 2021/1057 európai parlamenti és tanácsi rendelettel⁴ létrehozott Európai Szociális Alap Plusz program támogathatja a szociális gazdaság szervezeteit ebben a szerepben. E célból a tagállamokban sikeres együttműködési kezdeményezésekre került sor az állami foglalkoztatási szolgálatok és a szociális gazdaság szervezetei között⁵. Az említett kezdeményezések keretében a szociális gazdaság szervezetei fontos szerepet játszanak a segítségre szoruló személyek azonosításában, valamint olyan, testre szabott tervek kidolgozásában, amelyek segítik őket a társadalmi és foglalkozási beilleszkedésben, beleértve a képzési és munkalehetőségeket is.

¹ HL C 153., 2018.5.2., 1. o.

² HL C 372., 2020.11.4., 1. o.

³ HL C 243., 2022.6.27., 10. o.

⁴ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/1057 rendelete (2021. június 24.) az Európai Szociális Alap Plusz (ESZA+) létrehozásáról és az 1296/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 231., 2021.6.30., 21. o.).

⁵ Ennek egyik példája a „*collectief maatwerk*” elnevezésű, belga kezdeményezés, amelynek keretében a munkaerőpiaci integrációval foglalkozó szociális vállalkozások pénzügyi támogatásban részesülnek.

- (11) A szociális gazdaság szervezetei előmozdíthatják a méltányos munkafeltételeket azáltal, hogy bevonják a munkavállalókat az irányításba és a döntéshozatalba. A szociális párbeszéd előmozdítása a szociális gazdaságban javíthatja a munkavállalók munkakörülményeit. A tagállamok támogathatják a szociális gazdaság ezen aspektusát és építhetnek arra, továbbá felhasználhatják annak know-how-ját azáltal, hogy bevonják a szociális gazdaság szervezeteit az aktív munkaerőpiaci szakpolitikák kialakításába és végrehajtásába¹. A tagállamok ezenfelül feltérképezhetnek olyan lehetőségeket, amelyekkel megkönnyíthető a szociális gazdaság munkáltatóinak a szociális párbeszédben való részvétele.
- (12) A szociális gazdaság azáltal járul hozzá a Bizottság által elfogadott, az egyenlőségközpontú Unióról szóló stratégiákhoz, hogy – például szociális és gondozási szolgáltatások (többek között gyermekgondozás, egészségügyi ellátás és tartós ápolás-gondozás), szociális lakhatás, valamint a sajátos nevelési igényű gyermekek és fiatalok támogatása révén – előmozdítja a hátrányos helyzetű és alulreprezentált csoportok társadalmi befogadását. A szociális gazdaság szervezetei elősegítik az egyenlőtlenségek – így például a nemek közötti foglalkoztatási különbség – csökkentését, egyrészt a nők nagy arányban történő közvetlen foglalkoztatásával, másrészt olyan gondozási szolgáltatások nyújtásával, amelyek lehetővé teszik a többségükben női gondozók számára a munkaerőpiacra való belépést. A szociális gazdaság a közszféra fontos partnereként értékes hozzájárulást nyújthat a bentlakásos, otthoni és intézményen kívüli gondozási szolgáltatások megtervezéséhez és nyújtásához. Partnerségi kezdeményezések révén a hatóságok és a szociális gazdaság szervezetei magas színvonalú, hozzáférhető és megfizethető gondozási szolgáltatásokat nyújthatnak.

¹ Ennek egyik példája a *Territoires Zéro Chômeurs de Longue Durée* nevű francia kezdeményezés, amelynek célja, hogy a magas tartós munkanélküliségi rátával rendelkező területeken olyan nonprofit szervezetek létrehozásával szorítsa vissza a tartós munkanélküliséget, amelyek helyi lakosokat alkalmaznak határozatlan idejű szerződéssel a közösség számára hasznos tevékenységek – például újrahasznosítás, gyermekgondozás és közösségi kertészet – elvégzése céljából. Hasonló kezdeményezéseket vezettek be a hollandiai Groningenben és az ausztriai Marientalban.

- (13) A szakképzési rendszerek kulcsfontosságú szerepet játszanak abban, hogy az embereket felvértezzék a munkavégzéshez, a személyes fejlődéshez és a polgári szerepvállaláshoz szükséges készségekkel. Elősegítik az olyan, képzett munkaerő biztosítását is, amely hozzájárulhat a méltányos zöld és digitális kettős átálláshoz. A szociális gazdaság szervezetei munkalehetőségeket, munkahelyi képzést, valamint az egyének és a helyi gazdaság igényeihez igazított munkaalapú tanulási programokat biztosítanak. Hozzájárulhatnak az egyéni tanulási számlák mint olyan eszközök bevezetéséhez, amelyek lehetővé tehetik az egyéni tanulási számlákról szóló, 2022. június 16-i tanácsi ajánlásban¹ meghatározott célkitűzések elérését. A szociális gazdaság szervezetei azáltal is hozzájárulhatnak a jelenleg tapasztalható, nemek közötti digitális szakadék megszüntetéséhez, hogy célzott támogatást nyújtanak a nők digitális készségeinek megerősítéséhez. Ennélfogva hozzájárulhatnak ahhoz, hogy olyan, képzett és alkalmazkodóképes munkaerő álljon rendelkezésre, amely képes reagálni a munkaerőpiaci változásokra, potenciálisan megkönnyítve a munkahelyváltást, és enyhítve a munkaerőhiányt, ezáltal hozzájárulva az általános gazdasági növekedéshez. A tagállamok kiaknázhathatják ezen potenciált a készségekkel kapcsolatos információgyűjtés, a képzés megkönnyítése és az oktatási tantervek kidolgozása során.

¹ HL C 243., 2022.6.27., 26. o.

- (14) A kettős átállás és a demográfiai változások jelentette kihívásokat regionális és helyi szinten kell kezelni a gazdasági, társadalmi és területi kohézió megvalósítása érdekében. A szociális gazdaság szervezetei általában alulról építkező módon, a közösségekhez, a polgárokhoz és az előttük álló problémákhoz közel működnek, gyakran szociális innovátorként tevékenykednek, és olyan megoldásokat találnak, amelyek kiterjeszthetők vagy átvehetők, valamint hozzájárulnak a rendszerszintű változásokhoz. A szociális gazdaság az Unió stratégiai autonómiájához is hozzájárulhat azáltal, hogy olyan stratégiai ágazatokban hoz létre vállalkozásokat, amelyek a helyi közösségek érdekeit és szükségleteit szolgálják. A szociális gazdaság például továbbképzési lehetőségeket kínálhat a jelentős változásokon áteső ágazatokban tevékenykedő, alacsony iskolai végzettségű munkavállalóknak, és megfizethető alapvető javakat biztosíthat az alacsony jövedelmű csoportok számára. A kisebb foglalkoztatási és oktatási kínálattal rendelkező távoli és vidéki területeken a szociális gazdaság szervezetei égetően szükséges lehetőségeket biztosíthatnak, vonzóbbá téve az említett térségeket. Az Unió szociális gazdasági ökoszisztémáinak fejlesztése ezért hozzájárul a népesség elöregedése, az elnéptelenedés és más demográfiai tendenciák következményeinek az enyhítéséhez, valamint a helyi gazdasági és ipari fejlődés előmozdításához, többek között a vidéki és távoli területeken, valamint az Unió legkülső régióiban is, így például a mezőgazdaságban, az ökológiai élelmiszer-termelésben és a kék gazdaságban.

(15) A közösségvezérelt helyi fejlesztésnek és a szociális innováció számára kedvező ökoszisztémáknak az előmozdítása megerősíti a szociális gazdaságot, és az európai zöld megállapodással¹, valamint a zöld megállapodáshoz kapcsolódó ipari tervvel² összhangban elősegíti a klímasemleges gazdaságra való átállást. Tekintettel arra, hogy a szociális gazdaság fontos szerepet játszik a körforgásos gazdaság fejlődésében, valamint a megújuló energia polgárok által irányított, a megújulóenergia-szövetkezeteken és más energiaközösségeken keresztül megvalósuló termelésében és elosztásában, az újrahasználatra, a javításra és az újrafeldolgozásra vonatkozó horizontális és koherens iparpolitikai intézkedések kidolgozása előmozdíthatja a másodlagos nyersanyagok működő piacát, optimalizálhatja a szociális gazdaság hozzájárulását a körforgásos gazdaságra vonatkozó cselekvési tervben³ meghatározott célkitűzésekhez, és fokozhatja az Unió nettó zéró iparának versenyképességét. A szociális gazdaság digitális területen működő szervezetei bizonyították, hogy képessé tudják tenni a polgárokat és a vállalkozásokat arra, hogy részt vegyenek az inkluzív és emberközpontú digitális átállásban, és aktív szerepet játszanak az (EU) 2022/2481 európai parlamenti és tanácsi határozattal⁴ létrehozott Digitális évtized 2030 szakpolitikai program és a digitális évtizedben érvényre juttatandó digitális jogokról és elvekről szóló európai nyilatkozat⁵ célkitűzéseinek és céljainak elérésében. A zöld és digitális társadalomra való ezen kettős átállás rezilienciájának fokozása érdekében a Bizottság 2021 májusában aktualizálta uniós iparstratégiáját. A stratégia meghatározza a 14 ipari ökoszisztéma, köztük a „proximitásalapú és szociális gazdaság” ökoszisztémája előtt álló kihívásokat, amely ökoszisztéma számára – közös munka eredményeként – kidolgozásra került egy átállási pálya.

¹ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, az Európai Tanácsnak, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – „Az európai zöld megállapodás” (COM(2019) 640 final).

² A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, az Európai Tanácsnak, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – „A zöld megállapodáshoz kapcsolódó ipari terv: a nulla nettó kibocsátás kora” (COM(2023) 62 final).

³ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – A tisztább és versenyképesebb Európát szolgáló, körforgásos gazdaságra vonatkozó új cselekvési terv (COM(2020) 98 final).

⁴ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/2481 határozata (2022. december 14.) a Digitális évtized 2030 szakpolitikai program létrehozásáról (HL L 323., 2022.12.19., 4. o.).

⁵ A digitális évtizedben érvényre juttatandó digitális jogokról és elvekről szóló európai nyilatkozat (COM(2022) 28 final).

- (16) Ahhoz, hogy ki lehessen aknázni azon lehetőségeket, amelyeket a szociális gazdaság a munkaerőpiachoz való hozzáférés, a társadalmi befogadás, a készségfejlesztés, a területi kohézió, a gazdasági demokrácia, a klímasemlegesség és a fenntartható gazdasági fejlődés támogatása terén magában rejt, támogató keretre van szükség. Mivel a szociális gazdaság valamennyi gazdasági ágazatban jelen lehet, és arra horizontális és ágazati politikák és rendelkezések is hatással vannak, a támogató keretnek tekintettel kell lennie a szociális gazdaság sajátosságaira és azon további akadályokra, amelyekkel a szociális gazdaság szervezetei a fejlődésük során szembesülnek, és amelyek korlátozzák mozgásterüket abban, hogy a hagyományos vállalkozások mellett működjenek. A szociális gazdaság szervezetei elsősorban nem a hatékonyságnövelés és a nyereség maximalizálására törekednek, hanem elsődlegesen arra törekednek, hogy pozitív társadalmi hatásokat idézzenek elő. Olyan támogató intézkedéseket, valamint kedvező pénzügyi, igazgatási és jogi környezetet igényelnek, amelyek figyelembe veszik üzleti modelljeik sajátosságait az irányítás, a nyereségfelosztás, a munkafeltételek és a hatás tekintetében. Az említett intézkedések például lehetővé teszik e szervezetek számára, hogy kevésbé termelékeny munkavállalókat alkalmazzanak, vagy elérhető áron nyújtsanak szociális szolgáltatásokat. A támogató keretek kialakításához átfogó stratégiákra van szükség. Ez magában foglalhatja szabályozási intézkedések elfogadását, illetve szakpolitikák és kezdeményezések végrehajtását vagy kiigazítását a szociális gazdaság szociális és környezetvédelmi célokhoz való hozzájárulásának támogatása, valamint gazdasági és ipari értékének növelése érdekében. Az említett stratégiáknak nyomon kell követniük a kezdeményezések terén elért előrehaladást és mérniük kell a kezdeményezések hatékonyságát, szükség esetén kiigazításokat és javításokat kell végrehajtaniuk, és végső soron hatékonyabb és hatásosabb eredményeket kell elérniük az ágazatban. Előfordulhat, hogy a stratégiákat az egyes tagállamok intézményi felépítésétől és körülményeitől függően, különböző (nemzeti, regionális és helyi) kormányzati szinteken kell elfogadni. A régiók, városok és más szubnacionális szintek olyan szociális gazdasági stratégiákat fogadhatnak el, amelyek egyértelműen kapcsolódnak a regionális fejlesztési célkitűzésekhez és prioritásokhoz, maximalizálva a kölcsönös előnyöket.

- (17) A szociális gazdasági stratégiák sikeres kidolgozása és végrehajtása szempontjából alapvetően fontos bevonni a szociális gazdaság érdekelt feleit és megkönnyíteni a leginkább kiszolgáltatott személyek részvételét. Több tagállam már létrehozott magas szintű csoportokat, amelyek elősegítik a hatóságok és a szociális gazdaság szervezetei közötti párbeszédet (ilyen például a szociális és szolidáris gazdasággal foglalkozó francia főtanács, a szociális gazdaság fejlesztéséért felelős spanyol tanács, a szociális gazdaságért felelős portugál nemzeti tanács és a harmadik szektorral foglalkozó olasz nemzeti tanács). A szociális gazdaság érdekképviselői hálózatai a kollektív fellépés platformjai is lehetnek, megkönnyíthetik az együttműködést és az információmegosztást, valamint lehetőségeket teremthetnek a kapacitásépítésre és a társaktól való tanulásra.

(18) A közszférából származó pénzügyi támogatás fontos szerepet játszhat a szociális gazdaság szervezeteinek indulásában és fejlődésében. A szociális gazdaság szervezetei általában nagyobb nehézségekkel szembesülnek a pénzügyi forrásokhoz való hozzáférés terén, mint más vállalkozások. Például a szociális vállalkozások finanszírozási piacainak elemzése – a kedvező fejlemények ellenére – arra mutatott rá, hogy az unióbeli szociális vállalkozásoknak nyújtott finanszírozás iránti kereslet és kínálat között továbbra is aránytalanság mutatkozik, mind a hitelhez, mind a saját tőkéhez való hozzáférés tekintetében. Mivel a szociális gazdaság szervezeteinek célja, hogy pozitív társadalmi vagy környezeti hatásokat idézzenek elő, és a nyereséget legfeljebb korlátozott mértékben oszthatják szét finanszírozóik és tulajdonosaik között, általában nem jelentenek megfelelő lehetőséget a jelentős pénzügyi hozamra törekvő befektetők számára. Az e kérdés kezelésére rendelkezésre álló támogatási intézkedések általában hiányosak, és hatékonyságuk tekintetében pedig jelentősen eltérnek egymástól. Az intézkedések a – többek között vissza nem térítendő – támogatásoktól a tanácsadási és kapacitásépítési szolgáltatásokig terjednek, és gyakran inkubátorok biztosítják őket. Ezért továbbra is bőven van mit javítani azon a téren, hogy a szociális gazdaság szervezetei életciklusuk különböző szakaszaiban testre szabott finanszírozásban részesüljenek, és hasznos lehet a magánfinanszírozás és más kiegészítő intézkedések mozgósításának további támogatása a szociális gazdaság szervezetei finanszírozáshoz való hozzáféréseinek javítása érdekében. Ilyen megközelítés például az egyéni megtakarítók vagy a munkáltató által finanszírozott nyugdíj- vagy megtakarítási konstrukciókban részt vevő munkavállalók számára azon lehetőség biztosítása, hogy olyan megtakarítási konstrukciót válasszanak, amely megtakarításaik egy részét szociális vállalkozásba fekteti be¹.

¹ Például a „Les Fonds Communs de Placement d’Entreprise solidaires” Franciaországban.

- (19) Az Unió számos finanszírozási lehetőséget biztosít a szociális gazdaság támogatására. Az Európai Szociális Alap Plusz, az (EU) 2021/1058 európai parlamenti és tanácsi rendelettel¹ létrehozott Európai Regionális Fejlesztési Alap, az (EU) 2021/1056 európai parlamenti és tanácsi rendelettel² létrehozott Igazságos Átmenet Alap, az 1305/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelettel³ létrehozott Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap, az (EU) 2021/690 európai parlamenti és tanácsi rendelettel⁴ létrehozott Egységes piac program, az (EU) 2021/523 európai parlamenti és tanácsi rendelettel⁵ létrehozott InvestEU program és adott esetben az (EU) 2021/241 európai parlamenti és tanácsi rendelettel⁶ létrehozott Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz mind nyújtanak finanszírozást.

¹ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/1058 rendelete (2021. június 24.) az Európai Regionális Fejlesztési Alapról és a Kohéziós Alapról (HL L 231., 2021.6.30., 60. o.).

² Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/1056 rendelete (2021. június 24.) az Igazságos Átmenet Alap létrehozásáról (HL L 231., 2021.6.30., 1. o.).

³ Az Európai Parlament és a Tanács 1305/2013/EU rendelete (2013. december 17.) az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból (EMVA) nyújtandó vidékfejlesztési támogatásról és az 1698/2005/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 347., 2013.12.20., 487. o.).

⁴ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/690 rendelete (2021. április 28.) a belső piacra, a vállalkozások – köztük a kis- és középvállalkozások – versenyképességére, a növények, állatok, élelmiszerek és takarmányok területére, valamint az európai statisztikákra vonatkozó program (Egységes piac program) létrehozásáról, továbbá a 99/2013/EU, az 1287/2013/EU, a 254/2014/EU és a 652/2014/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 153., 2021.5.3., 1. o.).

⁵ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/523 rendelete (2021. március 24.) az InvestEU program létrehozásáról és az (EU) 2015/1017 rendelet módosításáról (HL L 107., 2021.3.26., 30. o.).

⁶ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/241 rendelete (2021. február 12.) a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz létrehozásáról (HL L 57., 2021.2.18., 17. o.).

Az Unió a fi-compass platformon keresztül tanácsadási támogatást is nyújt a kohéziós politikai alapok pénzügyi eszközeinek megtervezéséhez. A tagállamok – beleértve a regionális és helyi hatóságokat is – jobban kihasználhatnák az említett lehetőségeket azáltal, hogy a szociális gazdaságra vonatkozó egyedi intézkedéseket fogadnak el. A technikai támogatás¹ olyan további uniós eszköz, amely javítja a tagállamok azon képességét, hogy a szociális gazdaság megerősítésére irányuló szakpolitikákat dolgozzanak ki és hajtsanak végre.

- (20) Az áruk és szolgáltatások biztosítása, valamint a hatóságokkal és a hagyományos vállalkozásokkal való együttműködés döntő fontosságú a szociális gazdaság fejlődése és a bevételtermelés szempontjából, továbbá annak elősegítése érdekében, hogy a szociális gazdaság szervezetei pénzügyileg önellátóvá váljanak. Az uniós és nemzeti közbeszerzési szabályok és stratégiák által biztosított rugalmasságnak köszönhetően, az ajánlatkérő szervek a közbeszerzést stratégiaibb módon is alkalmazhatják azáltal, hogy innovatív, zöld és szociális kritériumokat határoznak meg, végső soron hozzájárulva a fenntarthatóbb, inkluzívabb és versenyképesebb gazdasághoz. A legtöbb pályázatot azonban továbbra is kizárólag az ár alapján ítélik oda. Mivel a szociális gazdaság szervezetei társadalmi és kollektív előnyöket kívánnak biztosítani, és nem arra törekednek, hogy a lehető legalacsonyabb áron nyújtsanak szolgáltatásokat, kisebb eséllyel vesznek részt a rendes közbeszerzési eljárásokban, annak ellenére, hogy átfogóbb hozzáadott értéket biztosíthatnak a közbeszerzési folyamathoz. A szociális gazdaság szervezetei üzleti kapacitásának növelése terén is vannak még lehetőségek, többek között a hagyományos üzleti értékláncokba való szisztematikusabb integráció, valamint a velük való olyan partnerségek révén, amelyek lehetővé teszik a közbeszerzéseken való közös részvételt és új piaci lehetőségek teremtését.

¹ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/240 rendelete (2021. február 10.) a Technikai Támogatási Eszköz létrehozásáról (HL L 57., 2021.2.18., 1. o.).

- (21) Olyan esetekben, amikor a piac önmagában nem képes biztosítani a kielégítő munkaerőpiaci hozzáférést és a társadalmi befogadást, a hatóságok gyakran nem használják ki a lehető legoptimálisabban az állami támogatási szabályok adta, meglévő mozgásteret annak érdekében, hogy támogassák a szociális gazdaságot, hanem az általános, csekély mértékű foglalkoztatási küszöb alatti szintet megcélzó intézkedésekre szorítkoznak, és nem élnek a 651/2014/EU bizottsági rendelet¹ (az általános csoportmentességi rendelet) szerinti intézkedések – így például regionális támogatás, kockázatfinanszírozási támogatás vagy a hátrányos helyzetű munkavállalók felvételéhez nyújtott támogatás – megállapításának lehetőségével. Ami a csekély összegű támogatásokat illeti, azok jelenlegi felső határa 200 000 EUR egy hároméves időszakon belül, azonban a jelenlegi szabályok 2023. december 31-én hatályukat fogják veszíteni, és jelenleg átdolgozás alatt állnak. Az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokra vonatkozó uniós szabályok szintén lehetővé teszik az állami támogatások engedélyezését, de a közszférabeli szervezetek gyakran nem használják ki teljes mértékben az említett lehetőségeket, különösen a kiszolgáltatott helyzetben lévő személyek munkaerőpiaci integrációja terén nyújtott szociális szolgáltatások esetében. A hatóságoknak először azt kell megvizsgálniuk, hogy egy intézkedés a Szerződés 107. cikkének (1) bekezdése értelmében vett állami támogatásnak minősül-e.

¹ A Bizottság 651/2014/EU rendelete (2014. június 17.) a Szerződés 107. és 108. cikke alkalmazásában bizonyos támogatási kategóriáknak a belső piaccal összeegyeztethetővé nyilvánításáról (HL L 187., 2014.6.26., 1. o.).

(22) Az adópolitika ugyancsak jelentős szerepet játszhat a szociális gazdaság előmozdításában és annak biztosításában, hogy a szociális gazdaság szervezetei képesek legyenek a hagyományos vállalkozások mellett működni, ami által méltányosabb üzleti környezet jönne létre, és ami ugyanakkor hozzájárulna a társadalmi befogadáshoz és a foglalkoztatáshoz való jobb hozzáféréshez is. Néhány tagállam olyan adózási keretet hozott létre, amely ösztönzi az ágazat fejlődését, ideértve a szociális gazdaság igényeihez igazított adókedvezményeket is, ugyanakkor nem hagyja figyelmen kívül a szociális gazdaság sokféleségét és megelőzi a szétaprózódást. Több tagállamban továbbra is adminisztratív akadályok állnak fenn a tagállamok határain átnyúló közhasznú adományok terén. A szociális gazdaság közhasznú szervezetei számára nyújtott adományokra vonatkozó, jól megtervezett adóösztönzők – a Szerződés megkülönböztetésmentességi elvével összhangban – akár uniós határokon átnyúlóan is ösztönözhetik az e szervezetek számára nyújtott finanszírozást. Emlékeztetni kell arra is, hogy bizonyos, a szociális gazdaság szervezetei által gyakran értékesített termékek és szolgáltatások a 2006/112/EK tanácsi irányelv¹ 98. cikkével és III. mellékletével összhangban kedvezményes héamértékben részesülhetnek.

¹ A Tanács 2006/112/EK irányelve (2006. november 28.) a közös hozzáadottértékadó-rendszerről (HL L 347., 2006.12.11., 1.o.).

(23) A társadalmi hatások mérésének és kezelésének folyamatai különösen fontosak a szociális gazdaság szervezetei számára, mivel lehetővé teszik számukra, hogy megértsék és kommunikálják hatásukat, és hozzájárjenek a hatásorientált finanszírozáshoz. A társadalmi hatások mérése magában foglalja egy adott beavatkozás vagy kezdeményezés társadalmi hatásának mérésére szolgáló mérőszámok és eszközök használatát. A társadalmi hatásmenedzsment magában foglalja azon rendszerek, folyamatok és képességek kiépítését, amelyekre egy szervezetnek szüksége van ahhoz, hogy proaktívan kezelje és növelje hatását. A rendelkezésre álló keretek és eszközök széles köre azonban kihívást jelenthet, különösen a kevesebb forrással rendelkező szervezetek számára. Az állami beruházások szociális hatásainak nyomon követése lehetővé teszi a nyilvánosság általi ellenőrzést, alátámaszthatja annak megindokolását, hogy miért használják az adófizetők pénzét a szociális gazdaság szervezeteinek vagy tevékenységeinek a támogatására, és segíthet megakadályozni a szociális jelleg tettetését (a hatás túlértékelését vagy a hatással kapcsolatos valótlan állításokat). E tekintetben hasznosak lehetnek a társadalmi hatások mérésére és kezelésére irányuló, jól átgondolt, arányos és az egyes szervezetek igényeihez igazított megközelítések. Azoknak szabványos módszereken és mutatókon, valamint olyan tényezőkön kell alapulniuk, mint a méret, a fejlettségi szint és a szervezetek sokfélesége. A társadalmi hatás mérésére és kezelésére szolgáló módszereknek az ENSZ fenntartható fejlődési céljaival való összekapcsolása hasznos keretként szolgálhat a hatások kimutatásához.

(24) Az elmúlt évtizedben javult a szociális gazdaság nemzeti és regionális szintű láthatósága és elismertsége az Unióban. Az ágazatban rejlő potenciál azonban számos tagállamban továbbra is kiaknázatlan. A tagállamok közötti koordináció és információcsere hiánya állandósítja a szociális gazdaság fejlődésében mutatkozó különbségeket, ezért a tagállamok számára egyértelműen előnyökkel járhat a legjobb gyakorlatok elsajátítása és megosztása. A közvélemény ugyancsak korlátozott ismeretekkel rendelkezik a szociális gazdaságról és annak pozitív hozzájárulásáról. Ez akadályozhatja a szociális gazdaságot támogató szakpolitikák és piaci lehetőségek kialakítását. A szabályozás – miközben biztosítja, hogy az új jogszabályok megfeleljenek a szociális gazdaság szervezeti igényeinek – növelheti a tudatosságot és nagyobb legitimitást biztosíthat számukra, megkönnyítve a finanszírozáshoz és a piacokhoz való hozzáférést. A nemzeti hatóságok és érdekelt felek számos kezdeményezést, többek között a szociális gazdasággal összefüggő konkrét jogi formákkal, jelölésekkel és jogállásokkal¹ kapcsolatos kezdeményezéseket és nagyszabású kommunikációs kampányokat indítottak a szociális gazdaság megértésének és láthatóságának javítása érdekében. A további sikeres reformok közé tartozik a szociális gazdasággal foglalkozó külön miniszteri egységek létrehozása, valamint az érdekelt felek és a hatóságok közötti fokozott párbeszéd. A szociális gazdaság láthatóságának növelése elengedhetetlen a társadalomra gyakorolt pozitív hatásának teljes mértékű elismeréséhez, amint azt a szociális gazdaságra vonatkozó cselekvési terv is hangsúlyozza a szociális gazdasággal foglalkozó portál elindításával.

¹ A jogállások/képesítések, amelyekre időnként mint jelölésekre utalnak, különböznek a jogi formáktól, mivel többféle jogi forma, köztük profitorientált és nonprofit szervezetek is alkalmazhatják őket.

- (25) A pontos adatok és statisztikák kulcsfontosságúak a szociális gazdaság üzleti modelljeinek jobb megértéséhez és a tényeken alapuló szakpolitikai döntések meghozatalához. Hiányoznak azonban a szociális gazdaságra vonatkozó megbízható adatok, beleértve az annak gazdasági hozzáadott értékére és teljesítményére vonatkozó adatokat is. A meglévő adatok gyakran hiányosak és nehezen összehasonlíthatók. Például – az uniós költségvetésből rendelkezésre álló pénzügyi támogatás ellenére – csupán néhány tagállam bővítette ki nemzeti számviteli rendszerét azzal a céllal, hogy gyűjtse a szociális gazdaságra vonatkozó (így például a szatellit számlákon található) kiegészítő adatokat. A szociális gazdaság általában nem képezi részét a vállalkozások szerkezeti statisztikáinak, például amikor a statisztikák nyereségorientált vállalkozások által előállított gazdasági adatokra épülnek, és a szociális gazdaság hagyományos szervezeti csapatai csak a maradék kategóriákba tartoznak. A szociális gazdaság méretére, munkaerejére, fejlődésére és kihívásaira vonatkozó alapvető statisztikák rendelkezésre bocsátásával a bevezetett stratégiák és intézkedések hatékonyabbak lennének, és igazodnának az ágazatban előforduló különböző helyzetekhez.
- (26) A szociális gazdaság előmozdítása – tágabb értelemben – kritikus fontosságú lehet az Egyesült Nemzetek Szervezete fenntartható fejlődési céljainak elérése szempontjából,

ELFOGADTA EZT AZ AJÁNLÁST:

CÉL

1. A pillér elveivel összhangban ezen ajánlás célja, hogy elősegítse a munkaerőpiacra való belépést és a társadalmi befogadást azáltal, hogy iránymutatást nyújt a tagállamoknak a szociális gazdaságot támogató szakpolitikai és szabályozási keretek, valamint a szociális gazdaság fejlődését elősegítő intézkedések előmozdításához.

Az említett célkitűzések elérése érdekében ajánlott, hogy a tagállamok – a nemzeti hatáskörökkel összhangban, valamint a nemzeti körülmények figyelembevételével – együttműködjenek az érdekelt felekkel a szociális gazdaság hozzájárulásainak elismerése, támogatása és továbbvitele érdekében.

2. Ezen ajánlás a szociális gazdaság előmozdítása révén támogatja a foglalkoztatásra, a készségekre és a szegénység csökkentésére vonatkozó három kiemelt uniós cél 2030-ig történő elérését, összhangban a szociális jogok európai pillérének megvalósítására irányuló cselekvési tervvel.
3. A szociális gazdaság előmozdítása a méltányos és fenntartható társadalmi-gazdasági, illetve ipari fejlődést is ösztönzi. Hozzájárul az európai zöld megállapodáshoz, a gazdasági demokráciához, a fenntartható fejlődéshez, az aktív polgári részvételhez, valamint a tagállamok mindegyikében a társadalmi és a területi kohézió javításához.

FOGALOMMEGHATÁROZÁS

4. Ezen ajánlás alkalmazásában, figyelembe véve a tagállamok meglévő jogi kereteit:

- a) „szociális gazdaság”: olyan magánjogi szervezetek összessége, amelyek a tagjaik vagy a társadalom számára árukat és szolgáltatásokat nyújtanak, ideértve olyan szervezeti formákat is, mint a szövetkezetek, a biztosító egyesületek, az egyesületek (többek között a jótékonyági szervezetek), az alapítványok, illetve a szociális vállalkozások, valamint más jogi formák, amelyek a következő fő elvekkel és jellemzőkkel összhangban működnek:
- (i) az emberek, valamint a szociális vagy a környezetvédelmi cél elsőbbsége a nyereséggel szemben;
 - (ii) a nyereség és a többlet egészének vagy túlnyomó részének újbóli befektetése társadalmi vagy környezetvédelmi céljaik megvalósításának elősegítése, valamint a tagjai/felhasználói („kollektív érdek”) vagy a társadalom egésze („általános érdek”) érdekében álló tevékenységek végzése céljából; és
 - (iii) demokratikus vagy participatív kormányzás;
- b) „szociális vállalkozás”: olyan magánjogi szervezet, amely vállalkozói módon, a szociális gazdaság elveivel és jellemzőivel összhangban árukat és szolgáltatásokat nyújt a piac számára, és amely kereskedelmi tevékenysége indokaként szociális, illetve környezetvédelmi célokat követ. A szociális vállalkozások különféle jogi formákat ölthetnek;

- c) „szociális innováció”: olyan tevékenység, amely céljait és eszközeit tekintve egyaránt szociális jellegű, ideértve különösen azokat a tevékenységeket, amelyek olyan új elképzelések (termékek, szolgáltatások, gyakorlatok és modellek) kifejlesztésével és végrehajtásával kapcsolatosak, amelyek egyidejűleg elégitenek ki társadalmi igényeket és hoznak létre új társadalmi kapcsolatokat vagy közjogi, civil társadalmi vagy magánszervezetek közötti együttműködéseket, ezáltal jótékony hatást gyakorolva a társadalomra, és fokozva a társadalom cselekvési kapacitását az (EU) 2021/1057 rendeletben meghatározottak szerint. A szociális innovációnak gyakran a szociális gazdaság a hajtóereje.

A MUNKAERŐPIACHOZ VALÓ HOZZÁFÉRÉS ÉS A TÁRSADALMI BEFOGADÁS ELŐSEGÍTÉSE A SZOCIÁLIS GAZDASÁGON KERESZTÜL

Hozzáférés a munkaerőpiachoz

5. Ajánlott, hogy a tagállamok ismerjék el és támogassák a szociális gazdaság sajátos hozzáadott értékét azáltal, hogy mindenki számára megkönnyítik a munkaerőpiacra való belépést, és előmozdítják a minőségi munkahelyeket, miközben javulást érnek el a méltányos munkafeltételek, a munkahelyi biztonság és egészségvédelem, az egyenlőség és a megkülönböztetésmentesség terén is. Mindezt az inkluzív növekedés keretében kell megvalósítani – amint azt a tagállamok foglalkoztatáspolitikáira vonatkozó 2022. évi iránymutatások is kiemelik –, a tagállamok nemzeti körülményeinek megfelelően, különösen a következők révén:
- a) olyan partnerségi kezdeményezések létrehozása vagy ösztönzése, amelyek bevonják a szociális gazdaság szervezeteit az aktív munkaerőpiaci szakpolitikák kialakításába és végrehajtásába;

- b) annak biztosítása, hogy a hatóságok megfelelő támogatást nyújtsanak a szociális gazdaság szervezetei számára a nők, valamint a hátrányos helyzetű és egyéb alulreprezentált csoportok (így például a tartósan munkanélküliek, a mentális betegségben szenvedők, az inaktívak, az alacsony képzettségűek, a fogyatékosokkal élő személyek, a migráns háttérű, a faji vagy etnikai kisebbséghez tartozó személyek (köztük a romák), a fiatal és az idősebb munkavállalók) munkaerőpiaci integrációjának javítása érdekében a következők révén:
- (i) a szociális gazdaság szervezeteinél szerzett munkatapasztalatok elismerése, ideértve a munkaerőpiaci integrációval foglalkozó szociális vállalkozásokat is, amelyek foglalkoztatást és testre szabott támogatást nyújtanak az ilyen csoportoknak;
 - (ii) olyan intézkedések, amelyek az említett csoportoknak a foglalkoztatásra történő felkészülését – a nyitott munkaerőpiaci integrációjuk érdekében – a szociális vállalkozásoknál szerzett munkatapasztalatok révén segítik;
- c) az állami foglalkoztatási szolgálatok, a helyi hatóságok, a szociális gazdaság szervezetei, az oktatási és képzési szolgáltatók és a hagyományos vállalkozások közötti együttműködésen alapuló projektek támogatása annak érdekében, hogy személyre szabott pályaelemzést, valamint tanulási és képzési lehetőségeket kínáljanak a NEET-fiatalok számára. Az említett lehetőségek magukban foglalhatják a tanulószerveződéses gyakorlati képzéseket, az intenzív szakmai programokat, a személyes coachingot és a példaképekkel való találkozókat, és céljuk a munkaerőpiaci integráció megkönnyítése a megerősített ifjúsági garanciával összhangban;

- d) a szociális gazdaságon belül a vállalkozói szellemnek – ezen belül induló innovatív vállalkozások formájában – a következők eszközeként való ösztönzése: az önálló vállalkozási tevékenység és más foglalkoztatási formák előmozdítása, a gazdasági tevékenység helyi fejlesztése, valamint a társadalmi kihívások innovatív és inkluzív üzleti modellek révén történő kezelése; ennek elérése érdekében a tagállamok például:
- (i) biztosíthatják, hogy a szociális gazdaságban tevékenykedő vállalkozók hozzáférjenek a szociális védelemhez;
 - (ii) mérlegelhetik ösztönzők bevezetését az új munkavállalók felvétele érdekében;
 - (iii) azonosíthatják, értékelhetik és kezelhetik a szociális vállalkozás indítása előtt álló esetleges adminisztratív nehézségeket vagy akadályokat;
 - (iv) előmozdíthatják a szociális gazdaságban az induló innovatív vállalkozások kultúráját, az ilyen vállalkozások céljait szolgáló készségfejlesztést és az e vállalkozásoknak kedvező keretfeltételek megteremtését, valamint a szociális gazdasági modellek beemelését az induló innovatív vállalkozásokkal kapcsolatos szakpolitikák releváns eszközei közé;
- e) olyan szakpolitikák kidolgozása és intézkedések elfogadása, amelyek előmozdítják és általánosan érvényesítik a nemek közötti egyenlőséget a szociális gazdaságban, például a következők révén:
- (i) fellépés a nők és a férfiak készségeivel kapcsolatos diszkriminatív társadalmi normákkal és sztereotípiákkal, valamint a nők munkájának alulértékelésével szemben;

- (ii) testre szabott támogatás nyújtása a nők szerepvállalásának növelése érdekében a nemek közötti foglalkoztatási különbségek csökkentése, a vezetői pozíciók tekintetében az egyenlőség biztosítása, valamint az „egyenlő vagy egyenlő értékű munkáért egyenlő bért” elv érvényesítése révén;
 - (iii) coaching- és mentorprogramokhoz való hozzáférés biztosítása olyan nők számára, akik a szociális gazdaságban kívánnak vállalkozóvá és vezetővé válni;
- f) olyan támogató keret biztosítása, amely lehetővé teszi a vállalkozásoknak a munkavállalókra történő átruházását, hogy munkavállalói szövetkezeteket alakítsanak és a szociális gazdaság egyéb releváns jogi formáit hozzák létre a munkahelyek megszűnésének megakadályozása és a gazdasági tevékenység védelme érdekében, egyúttal a munkavállalók részére kiegészítő szolgáltatások, valamint az átruházás lehetséges költségeivel és előnyeivel kapcsolatos tájékoztatás nyújtása;
- g) együttműködés a szociális gazdaság szervezeteivel annak érdekében, hogy több fogyatékossgal élő személy léphessen be a munkaerőpiacra, például támogató technológiák kifejlesztése révén;
- h) a szociális párbeszéd előmozdítása a szociális gazdaságban annak biztosítása érdekében, hogy a munkavállalók számára méltányos munkafeltételeket biztosítsanak – beleértve a tisztességes béreket –, tiszteletben tartva a szociális partnerek autonómiáját;
- i) a szociális gazdaság szervezetein belül kifejlesztett, konkrét demokratikus gyakorlatok elismerése.

6. Ajánlott, hogy a tagállamok – az eltérő nemzeti körülmények figyelembevételével – ismerjék el és támogassák a szociális gazdaság szerepét a hozzáférhető és magas színvonalú szociális és ápolási-gondozási szolgáltatások és lakhatás biztosításában, figyelembe véve a hátrányos helyzetű csoportokat is, és szorosan együttműködve a nyilvánosan elérhető szociális szolgáltatásokkal. Ez magában foglalhatja például a következőket:
- a) együttműködés az általános érdekű szolgáltatások létrehozása és nyújtása során a szociális gazdaság szervezeteivel azok tevékenységi területein belül;
 - b) a szociális gazdaság szervezeteinek bevonása a személyközpontú – köztük az időseknek nyújtott – szociális és ápolási-gondozási szolgáltatások kialakításába és megvalósításába, amint azt az európai gondozási stratégia is hangsúlyozza;
 - c) együttműködés a szociális gazdaság szervezeteivel a gyermekek és a fiatalok – köztük a hátrányos helyzetű csoportokhoz tartozó gyermekek – gondozásának és támogatásának megtervezése és biztosítása érdekében, az (EU) 2021/1004 tanácsi ajánlás¹ által létrehozott európai gyermekgaranciával és az Unió gyermekjogi stratégiájával² összhangban.

¹ HL L 223., 2021.6.22., 14. o.

² A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Az EU gyermekjogi stratégiája (COM(2021) 142 final).

Készségek

7. Ajánlott, hogy a tagállamok támogassák a szociális gazdaság számára nyújtott képzést és készségfejlesztést, különösen a következők révén:
- a) a meglévő készségekkel kapcsolatos információgyűjtésre támaszkodva a gazdaság és a hagyományos munkaerőpiac igényeinek nyomon követése annak megértése érdekében, hogy a szociális gazdaság hogyan járulhat hozzá a szakképzett munkaerő kínálatához és hogyan enyhítheti a munkaerőhiányt;
 - b) az oktatás, a képzés és a készségek elősegítése a szociális gazdaságban a következők révén:
 - (i) a szociális gazdaság szervezetei, a képzési szervezetek és a hagyományos vállalatok közötti tanulási csereprogramok működtetése a digitális és zöld átálláshoz szükséges irányítási, vállalkozói és munkával kapcsolatos készségek (többek között a körforgásos, javítási és digitális készségek) fejlesztése céljából;
 - (ii) az élethosszig tanuló személyek – köztük a nők és a hátrányos helyzetű csoportok – átképzése és továbbképzése, valamint a nyílt munkaerőpiacra való átmenetük elősegítése, összhangban az egész életen át tartó tanulást és a foglalkoztathatóságot szolgáló mikrotanúsítványokkal kapcsolatos európai megközelítéssel, továbbá egyéb, a nemzeti sajátosságokhoz igazodó intézkedésekkel;
 - (iii) adott esetben a szociális gazdasággal kapcsolatos vagy az általa nyújtott képzés felvétele az egyéni tanulási számlák¹ által lefedhető képzések listájára, valamint egyéb meglévő nemzeti szintű kezdeményezések;

¹ A Tanács ajánlása (2022. június 16.) az egyéni tanulási számlákról, 2022/C 243/03 (HL C 243., 2022.6.27., 26. o.).

- (iv) olyan képzési lehetőségek ösztönzése, amelyek révén a munkavállalók a szociális gazdaságban helyezkedhetnek el: ilyen például a személyre szabott tanácsadás, valamint a fenntartható fejlődést szolgáló oktatás elvein alapuló képzési programok;
- c) speciális tanulószertződéses gyakorlati képzési rendszerek létrehozása a szociális gazdaságban, amelyek támogatják a fiatalokat – különösen a NEET-fiatalokat – a továbbképzésben, és felkészítik őket a munkaerőpiacra, valamint lehetővé teszik a szociális gazdaság számára, hogy tehetséget fejlesszen az ágazatban, összhangban a színvonalas és eredményes tanulószertződéses gyakorlati képzés európai keretrendszerével;
- d) a szociális gazdaság és a szociális vállalkozási készségek oktatásba és képzésbe való beépítésének előmozdítása az oktatás minden szintjén, különösen a vállalkozói és üzleti tanfolyamokon – többek között a diákok által irányított szociális gazdasági szervezetek, köztük diákszövetkezetek tanulási lehetőségként való népszerűsítésével –, valamint a szociális gazdaság szervezetei és a szociális vállalkozók számára a coaching- és mentorálási programokhoz való hozzáférés biztosítása;
- e) a szociális gazdasággal kapcsolatos képzéssel foglalkozó nemzeti kompetenciaközpontok létrehozása és olyan transznacionális kezdeményezésekben való részvétel, amelyek megkönnyítik a szociális gazdaság szempontjából releváns szakirányú oktatási és képzési programokhoz való hozzáférést, például a meglévő szervezetek keretében működő szakképzési szolgáltatókkal való együttműködés révén: ilyenek például a fenntartható versenyképességet, a társadalmi méltányosságot és a rezilienciát célzó szakképzésről szóló, 2020. november 24-i tanácsi ajánlásban¹ említett szakképzési kiválósági központok.

¹ HL C 417., 2020.12.2., 1. o.

8. Ajánlott, hogy a tagállamok erősítsék meg a szociális gazdaság szervezeteinek támogató szerepét a szociális innováció, valamint a helyi fejlesztés és foglalkoztatás kulcsfontosságú ágazatainak előmozdításában. Ez a következők révén valósítható meg:
- a) a szociális és helyi alapú innovációnak kedvező ökoszisztéma előmozdítása a szociális és a körforgásos gazdaság szervezetei, a hagyományos vállalkozások, a pénzügyi szolgáltatók, a helyi önkormányzatok és más érdekelt felek közötti együttműködési és partnerségi kezdeményezések elősegítése révén. Ez például a következők révén tehető meg:
- (i) olyan szociális innovációs központok vagy szociális és ökológiai innovációs klaszterek létrehozása vagy előmozdítása, amelyek célja a helyi igények kielégítése és a közös megoldások tesztelése;
 - (ii) a szociális gazdaság szervezeteinek bevonása a közösségvezérelt helyi fejlesztésbe, többek között a rendelkezésre álló uniós finanszírozási eszközök felhasználásával;
 - (iii) a szociális innovációval foglalkozó nemzeti és regionális kompetenciaközpontok bevonása a hálózatok kiépítése, a kapacitások és a szinergiák fokozása, a hatékonyság hangsúlyozása, valamint a szociális innováció ösztönzését szolgáló alapvető eszközök és módszerek kidolgozása érdekében;

- b) annak biztosítása – például a technológiai és a szociális innovációs központok hálózatának kiépítése révén –, hogy a szociális gazdaságra vonatkozó politika kapcsolódjon az iparpolitikához és a digitális, klímasemleges és körforgásos gazdaságra való átálláshoz, valamint a szociális gazdaság mint olyan eszköz előmozdítása, amely megerősíti az átállások méltányos jellegét és társadalmi elfogadottságát, figyelembe véve a szociális gazdaság irányultságát a társadalmi célkitűzések elérésére, valamint azt, hogy a szociális gazdaság a helyi közösségekben gyökerezik;
- c) a szabályozási keretek kiigazítása a szociális gazdaság szervezeteinek a körforgásos gazdaságban való támogatása érdekében – például annak biztosítása, hogy megfelelő ösztönzők álljanak rendelkezésre a vállalkozások számára ahhoz, hogy az eladatlan és visszaküldött árukat a szociális gazdaság szervezeteinek adományozzák javításra és újrahasználatra az áruk megsemmisítése helyett, valamint az egyének számára a használt áruk adományozására –, annak biztosítása, hogy a szociális gazdaság szervezetei hozzáférjenek a hulladékáramhoz, az ilyen szervezetek bevonása a hulladékmegelőzési stratégiákba, valamint az élelmiszerbankok számára az élelmiszertöbbletek összegyűjtésének engedélyezése vagy ösztönzése;
- d) a helyi fejlesztés és a területi kohézió előmozdítása a szociális gazdaság közösségi alapú kezdeményezései és ökoszisztémái – például az energiaközösségek, a megosztott mobilitási megoldások, a digitálisplatform-szövetkezetek, a gondozási szolgáltatásnyújtás, a megfizethető és közösségi lakhatási lehetőségek, a mezőgazdasági szövetkezetek és a helyi rövid élelmiszerláncok és -piacok – révén, hogy a polgárok hozzáférjenek a helyi alapú termékekhez és szolgáltatásokhoz;

- e) a szociális gazdaság szervezetei digitális eszközökhöz és új technológiákhoz, így például nyílt forráskódhoz, a blokklánc- és a megosztott főkönyvi technológiához, nagy adathalmazokhoz vagy mesterséges intelligenciához való hozzáférésének javítása, valamint a hatóságok ösztönzése arra, hogy a szociális gazdasággal és egyéb érintett érdekelt felekkel együttműködve támogassák a nyílt forráskódú szoftverek fejlesztését;
- f) annak előmozdítása, hogy a szociális gazdaság szervezetei – a meglévő üzleti és innovációtámogatási ökoszisztémákba való beilleszkedésük révén – bekapcsolódjanak a helyi és regionális fejlődésbe.

A SZOCIÁLIS GAZDASÁGOT TÁMOGATÓ KERETEK KIALAKÍTÁSA

- 9. Ajánlott, hogy a tagállamok dolgozzanak ki olyan szakpolitikai és szabályozási kereteket, amelyek lehetővé teszik és támogatják a szociális gazdaságot. E célból a Tanács arra ösztönzi őket, hogy – ezen ajánlással, a szociális gazdaságra vonatkozó uniós cselekvési tervvel és más uniós szakpolitikai iránymutatásokkal összhangban – olyan átfogó stratégiákat dolgozzanak ki és vezessenek be, amelyek elismerik és ösztönzik a szociális gazdaságot, vagy a meglévő stratégiákat vagy egyéb szakpolitikai kezdeményezéseket igazítsák ki.
- 10. Ajánlott, hogy a tagállamok mechanizmusokat vezessenek be a hatóságok és a szociális gazdaságot képviselő szervezetek közötti konzultáció és párbeszéd céljából. Ez magában foglalhatja magas szintű csoportok létrehozását, valamint a szociális gazdaság reprezentatív hálózatai létrehozásának és fejlesztésének támogatását.

11. A 9. pontban említett stratégiákban vagy más szakpolitikai kezdeményezésekben a tagállamoknak el kell ismerniük a szociális gazdaság alapelveit, jellemzőit és hatókörét, és el kell ismerniük, hogy azok különböző jogi formákat ölthetnek, illetve jogállásokkal rendelkezhetnek, és a különböző nemzeti, regionális és helyi jogszabályokhoz és gyakorlatokhoz igazodnak. Ezzel összefüggésben ajánlott, hogy a tagállamok erősítsék meg az együttműködést a szociális gazdaság fejlesztésében érintett helyi és regionális hatóságokkal.
12. Ajánlott, hogy a tagállamok képzési programok és transznacionális vagy régiók közötti kapacitásépítési kezdeményezések – többek között az (EU) 2021/1059 európai parlamenti és tanácsi rendeletben¹ meghatározott Interreg Európa program keretében tett kezdeményezések – révén fektessenek be a célból, hogy tisztviselőik és hatóságaik jobban átlássák a szociális gazdaságot. A kezdeményezéseknek a társaktól való tanulásra és a legjobb gyakorlatok megosztására kell összpontosítaniuk, különös hangsúlyt fektetve a regionális és helyi hatóságok, valamint a szociális gazdaság érdekelt felei közötti együttműködés előmozdítására. A Bizottság ezen ajánlás 23. pontja a) pontjának (iii) alpontjában leírtak szerint támogatni fogja ezt a munkát.
13. Ajánlott, hogy a tagállamok adott esetben erősítsék meg a szociális gazdaságnak a nemzetközi együttműködési és fejlesztési politikáikban elfoglalt helyét, valamint fokozzák a szociális gazdaság fejlődő országokbeli szervezeteinek nyújtott támogatásukat.

¹ Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/1059 rendelete (2021. június 24.) az Európai Regionális Fejlesztési Alap és külső finanszírozási eszközök által támogatott európai területi együttműködési célkitűzésre (Interreg) vonatkozó egyedi rendelkezésekről (HL L 231., 2021.6.30., 94. o.).

A köz- és magánfinanszírozáshoz való hozzáférés

14. Ajánlott, hogy a tagállamok nemzeti, regionális és helyi szinten teremtsenek támogató környezetet a szociális finanszírozás számára, különösen a következők révén:
- a) a szociális gazdaság szervezetei, a pénzügyi közvetítők és a támogató szervezetek finanszírozási struktúráinak feltérképezése, valamint szükségleteik és a meglévő támogatási rendszerek hatékonyságának felmérése;
 - b) annak megkönnyítése, hogy a szociális gazdaság szervezetei a fejlődésük megfelelő szakaszában hozzáférjenek a szükségleteikhez igazított finanszírozáshoz, beleértve a vissza nem térítendő támogatásokat és egyéb támogatásokat, a magvető és az indulási szakaszban a sajáttőke- vagy kvázisajátótőke-finanszírozást, vagy a növekedési szakaszban a hitel-, sajáttőke-, kvázisajátótőke- vagy mezzanine finanszírozást, valamint az innovatív finanszírozási rendszereket, így például a köz- és magánszféra közötti partnerségeket, a közösségi finanszírozási platformokat, valamint a különböző típusú pénzügyi eszközök vagy a vissza nem térítendő támogatások és a pénzügyi eszközök kombinációit;
 - c) annak előmozdítása, hogy a lakossági befektetők hozzáférjenek a szociális gazdaság által vezérelt vagy támogatott fenntartható üzleti modellekhez, ágazatokhoz, termékekhez és szolgáltatásokhoz;
 - d) az állami finanszírozási programokhoz – köztük a hagyományos vállalkozásokat célzó programokhoz – való hozzáférés kritériumainak értékelése, annak elkerülése érdekében, hogy a szociális gazdaság szervezetei indokolatlan akadályokkal nézzenek szembe;

- e) magánfinanszírozás mozgósítása, szükség esetén állami garanciarendszerek rendelkezésre bocsátásával – az állami támogatási szabályokkal összhangban – annak céljából, hogy a szakosodott és a hagyományos finanszírozók ösztönzést kapjanak a szociális gazdaság szervezeteinek finanszírozására;
- f) a szociális gazdaság szervezetei sajátos jellemzőinek és szükségleteinek tudatosítása annak érdekében, hogy a hagyományos magánfinanszírozók testre szabottabb pénzügyi támogatást tudjanak nyújtani;
- g) a szociális gazdaság szervezeteinek vállalkozásfejlesztési és beruházásfelkészültségi támogatáshoz való hozzáféréseinek a megkönnyítése e szervezetek teljes életciklusa során, például olyan figyelemfelhívó támogatási rendszerek révén, amelyek azért célozzák meg az általános üzleti inkubátorházakat, akcelerátorprogramokat és más támogató szervezeteket, hogy azok kiterjesszék támogatásukat a szociális gazdaság szervezeteire, beleértve a szociális gazdaság szervezeteinek vezetői számára biztosított kapacitásépítési lehetőségeket is;
- h) célzott pénzügyi támogatás és kapacitásépítés kínálása a vállalkozások munkavállalókra történő – szövetkezeteken és a szociális gazdaság egyéb releváns formáin keresztül – átruházásának megkönnyítése érdekében, egyúttal a munkavállalók részére kiegészítő szolgáltatások, valamint az átruházás lehetséges költségeivel és előnyeivel kapcsolatos tájékoztatás nyújtása;
- i) olyan rendszerek kínálása, amelyek növelik a finanszírozás elérhetőségét a szociális gazdaság szervezetei számára, például lehetőséget biztosítva az egyéni megtakarítóknak vagy a munkáltató által finanszírozott nyugdíj- vagy megtakarítási tervekben részt vevő munkavállalóknak arra, hogy olyan tervet válasszanak, amely megtakarításaik egy részét szociális vállalkozásba fekteti be;

- j) a kohéziós politikai alapok, többek között az Európai Szociális Alap Plusz (ESZA+), valamint az InvestEU tagállami részalapja, a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz és más nemzetközi, nemzeti és regionális források keretében rendelkezésre álló források lehető legjobb felhasználása, kifejezetten a szociális gazdaság szervezetei számára kidolgozott intézkedések és kezdeményezések működtetése révén;
- k) a megosztott uniós irányítás alá tartozó pénzügyi eszközökkel kapcsolatos „fi-compass” tanácsadási szolgáltatások felhasználása a kohéziós politikai alapok visszafizetendő finanszírozási eszközeinek kidolgozására.

A piacokhoz való hozzáférés és közbeszerzés

15. Ajánlott, hogy a tagállamok ösztönözzék ajánlatkérő szerveiket arra, hogy stratégiaileg vásároljanak árukat és szolgáltatásokat, támogassák a szociális célkitűzéseket, figyelembe véve a szociális innovációra, valamint a környezet védelmére irányuló célokat is. E célból a Tanács arra ösztönzi a tagállamokat, hogy teljes mértékben használják ki az uniós közbeszerzési szabályok alapján rendelkezésre álló eszközöket, ideértve a bizonyos – személyi jellegű szolgáltatásokként és általános érdekű szolgáltatásokként ismert – szolgáltatások megszervezésére szolgáló eszközöket, egy konkrét rendszer keretében, amelyet a szolidaritás elve inspirál. A társadalmilag felelős és innovatív megoldások közbeszerzésben való elterjedésének előmozdítása különböző típusú szakpolitikai eszközöket foglalhat magában, ideértve a következőket:
- a) szakpolitikai iránymutatás és közbeszerzési stratégiák elfogadása, beleértve a lehetséges hivatalos célokat is, a vezetés támogatásával és a politikai szintről a kulcsfontosságú döntéshozókig és költségvetési vezetőkig terjedő elkötelezettséggel;

- b) iránymutatás nyújtása a megfelelő közigazgatási szinten (szinteken) annak elősegítése érdekében, hogy a szociális gazdaság szervezetei hozzáférjenek a közbeszerzésekhez;
- c) a társadalmilag felelős közbeszerzés hozzáadott értékének tudatosítása az ajánlatkérő szervek és a vállalkozások körében, valamint szakértelem rendelkezésre bocsátása az ajánlatkérő szervek és a szociális gazdaság szervezetei számára;
- d) az ajánlatkérő szervek ösztönzése arra, hogy a közbeszerzési dokumentumokban hivatkozzanak a közbeszerzésre vonatkozó szociális és munkajogi, valamint kollektív szerződések szerinti konkrét kötelezettségekre, továbbá társadalmi és környezeti szempontokra¹, kérjék fel az ajánlattevőket a megfelelés megerősítésére, és vezessenek be nyomonkövetési intézkedéseket;
- e) strukturált, átlátható és megkülönböztetésmentes párbeszéd ösztönzése a szociális gazdasággal és más érdekelt felekkel egy társadalmilag felelős közbeszerzési stratégia kialakítása érdekében.

16. Ajánlott továbbá, hogy a tagállamok ösztönözzék ajánlatkérő szerveiket az Unió meglévő jogi kerete rugalmassági rendelkezéseinek annak érdekében történő jobb kihasználására, hogy segítsék a szociális gazdaság szervezeteit a piachoz való hozzáférésben, például a következők révén:

- a) a piaci párbeszéd előmozdítása, különösen a potenciális beszállítók célzott körével folytatott átlátható és inkluzív előzetes piaci konzultációk révén;

¹ 2014/23/EU irányelv 30. cikkének (3) bekezdése, a 2014/24/EU irányelv 18. cikkének (2) bekezdése, valamint a 2014/25/EU irányelv 36. cikkének (2) bekezdése.

- b) szerződések fenntartása olyan, a munkaerőpiaci integrációval foglalkozó szociális vállalkozások vagy gazdasági szereplők számára, amelyek munkavállalói állományuk legalább 30 %-ában fogyatékossgal élő vagy hátrányos helyzetű személyeket foglalkoztatnak, a 2014/23/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv¹ 24. cikkével, a 2014/24/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv² 20. és 77. cikkével, valamint a 2014/25/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv³ 38. és 94. cikkével összhangban;
- c) arányos és inkluzív kiválasztási kritériumok meghatározása annak érdekében, hogy a kis- és innovatív szociális vállalkozások részt vehessenek pályázatokon;
- d) eltávolodás a legalacsonyabb ár logikájától a „gazdaságilag legelőnyösebb ajánlat” szabályával és a szociális szerződési záradékokkal összhangban lévő társadalmi odaítélési szempontok alkalmazásával, valamint teljesítmény- vagy funkcionális követelmények meghatározása a közbeszerzési eljárások különböző szakaszaiban, többek között a műszaki leírásokban;
- e) a szerződések részekre osztása a 2014/24/EU irányelv 46. cikkével és a 2014/25/EU irányelv 65. cikkével összhangban, többek között a hagyományos üzleti vállalkozások és a szociális gazdaság szervezetei közötti együttműködés megkönnyítése érdekében, valamint egyszerűsített rendszerek alkalmazása, különösen a szociális és egyéb sajátos szolgáltatások esetében, hogy az eljárás hozzáférhetőbbé váljon a szociális gazdaság szervezetei számára;

¹ Az Európai Parlament és a Tanács 2014/23/EU irányelve (2014. február 26.) a koncessziós szerződésekről (HL L 094., 2014.3.28., 1.o.).

² Az Európai Parlament és a Tanács 2014/24/EU irányelve (2014. február 26.) a közbeszerzésről és a 2004/18/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 094., 2014.3.28., 65.o.).

³ Az Európai Parlament és a Tanács 2014/25/EU irányelve (2014. február 26.) a vízügyi, energiaipari, közlekedési és postai szolgáltatási ágazatban működő ajánlatkérők beszerzéseiről és a 2004/17/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 094., 2014.3.28., 243.o.).

f) a 2014/24/EU irányelv 43. cikkével és a 2014/25/EU irányelv 61. cikkével összhangban, meghatározott jelölések előírása a műszaki leírásokban, az odaítélési szempontokban vagy a szerződésteljesítési feltételekben, amennyiben sajátos társadalmi vagy környezeti jellemzőkkel rendelkező építési beruházásokat, árukat vagy szolgáltatásokat kívánnak beszerezni.

17. A szociális gazdaság szervezetei elérésének bővítését elősegítendő, ajánlott, hogy a tagállamok mozdítsák elő a szociális gazdaság szervezetei és a hagyományos vállalkozások közötti együttműködést, különösen a következők révén:

- a) a társadalmi hozzáadott érték tudatosítása olyan legjobb gyakorlatok előmozdítása révén, amelyek a hagyományos vállalkozásokat arra ösztönzik, hogy vonják be a szociális vállalkozásokat hosszú távú ellátási és értékláncaikba, továbbá a fogyasztókat arra, hogy a szociális gazdaság szervezetei által előállított árukat vagy szolgáltatásokat vásároljanak, más néven: „szociális vásárlási” mozgalom;
- b) a mentorálási, partnerkeresési és segítségnyújtási szolgáltatások nyújtásának fokozása annak érdekében, hogy a szociális gazdaság szervezetei hosszú távú partnerségeket alakíthassanak ki a tágabb értelemben vett üzleti közösséggel;
- c) a munkaerőpiaci integrációval foglalkozó szociális vállalkozások munkavállalói hagyományos vállalkozásokkal való együttműködésének előmozdítása és támogatása, hogy e munkavállalók tapasztalatot szerezzenek a nyílt munkaerőpiacon;
- d) a szociális gazdaság szervezeteinek és vállalkozóinak segítése abban, hogy a szociális gazdaság által vezérelt online platformokon, együttműködési tereken és a digitális közjavakon keresztül a lehető legjobban kihasználhassák az új technológiákat a magánpiacokhoz való hozzáférés érdekében.

Állami támogatás

18. Amennyiben valamely, a szociális gazdaságra irányuló támogatási intézkedés állami támogatásnak minősül, ajánlott, hogy a tagállamok – az alkalmazandó szabályok tiszteletben tartásával – a lehető legjobban használják ki az állami támogatási szabályok adta mozgásteret a szociális gazdaság támogatása érdekében, a 651/2014/EU rendelet, az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokra vonatkozó szabályok és a *de minimis* szabály által előírtak szerint, a következők révén:

- a) a 651/2014/EU rendelet alkalmazása, különösen:
 - (i) a kis- és középvállalkozásoknak (kkv-k) nyújtott beruházási támogatás mérlegelése – például a szociális infrastruktúra eszközeinek megvásárlásához – a 651/2014/EU rendelet 17. cikkével összhangban, valamint a támogatott területeknek nyújtott regionális beruházási támogatás igénybevételének ösztönzése az említett rendelet 14. cikkével összhangban;
 - (ii) a kkv-k számára nyújtott kockázatfinanszírozási támogatást lehetővé tevő rendelkezések lehető legjobb kihasználása a 651/2014/EU rendelet 21. és 21a. cikkével összhangban, például olyan befektetési alapok létrehozásával, amelyekben magánbefektetők vesznek részt, kifejezetten a szociális vállalkozások támogatása céljából, többek között a támogatható vállalkozásoknak közvetve vagy közvetlenül kockázatfinanszírozást nyújtó, független magánbefektetőként eljáró természetes személyek számára adóösztönzők nyújtásának megfontolásával;

- (iii) a 651/2014/EU rendelet 22. cikkével összhangban a tőzsdén nem jegyzett, fiatal kisvállalkozások számára különböző támogatási eszközök, például kedvezményes kamatozású kölcsön, kedvezményes díj ellenében nyújtott készségvállalás vagy vissza nem térítendő támogatás igénybevételét lehetővé tevő, induló vállalkozásoknak nyújtott támogatás mérlegelése;
- (iv) befektetés az emberekbe a hátrányos helyzetű vagy súlyosan hátrányos helyzetű munkavállalók munkaerőpiacra történő visszailleszkedését célzó támogatási programok elfogadása révén, a 651/2014/EU rendelet 32. és 35. cikkével összhangban;
- (v) a megváltozott munkaképességű munkavállalók valamennyi vállalkozástípusba való teljes körű bevonásának elősegítése a vállalkozásoknak nyújtott egyedi támogatások – többek között bértámogatás – révén, a 651/2014/EU rendelet 33. és 34. cikkével összhangban;
- (vi) a helyi infrastruktúra – amely magában foglalhatja a szociális infrastruktúrát is – kiépítésének vagy korszerűsítésének támogatása a beruházási költségek és a beruházás működési eredménye közötti különbség fedezésére nyújtott támogatás révén, a 651/2014/EU rendelet 56. cikkével összhangban;
- (vii) az eljárási és szervezési innováció támogatásának mérlegelése valamennyi vállalkozástípus – köztük a szociális gazdaság szervezetei és az induló innovatív vállalkozások – esetében a technológia fejlesztése céljából, valamint a szociális gazdaság – kkv-nak minősülő – szervezeteivel együttműködő nagyobb innovatív vállalkozásoknak nyújtott támogatás megfontolása a 651/2014/EU rendelet 29. cikkével összhangban;

- (viii) a digitális és zöld átállás sikerének támogatása a rendelkezésre álló lehetőségek kihasználása révén, a 651/2014/EU rendelet 25–28. és 36. cikkével összhangban;
- b) az alkalmazandó állami támogatási szabályokkal összhangban annak feltárása, hogy a szociális gazdaság szervezetei által nyújtott mely szolgáltatásokat lehetne általános gazdasági érdekű szolgáltatásként meghatározni és finanszírozni, például a kiszolgáltatott személyek munkaerőpiaci integrációja, a szociális lakhatás vagy az egészségügyi és szociális szolgáltatások, úgy mint a gyermekgondozás, az idősgondozás vagy a fogyatékkal élő személyek gondozása terén; a 2012/21/EU bizottsági határozat¹ értelmében a szociális szükségleteket kielégítő szolgáltatások ellentételezése bizonyos feltételek mellett akár mentesülhet is a bejelentési kötelezettség alól, függetlenül a kapott ellentételezés összegétől;
- c) a csekély összegű támogatások átlátható összegeinek nyújtása tekintetében rendelkezésre álló mozgástér kihasználása, figyelembe véve, hogy az általános gazdasági érdekű szolgáltatások nyújtásával megbízott szervezetekre magasabb értékhatár vonatkozik.

Adózás

19. Ajánlott, hogy a tagállamok – az állami támogatásokra vonatkozó szabályok sérelme nélkül – vegyenek fontolóra a következőkre irányuló intézkedéseket:
- a) annak biztosítása, hogy az adórendszerek ne akadályozzák a szociális gazdaság fejlődését, és annak felmérése, hogy az adórendszerek kellőképpen ösztönzik-e annak fejlődését;

¹ A Bizottság határozata (2011. december 20.) az Európai Unió működéséről szóló szerződés 106. cikke (2) bekezdésének az általános gazdasági érdekű szolgáltatások nyújtásával megbízott egyes vállalkozások javára közszolgáltatás ellentételezése formájában nyújtott állami támogatásra való alkalmazásáról (HL L 7., 2012.1.11., 3. o.).

- b) adóösztönzők kidolgozása a szociális gazdaság számára, amennyiben nem állnak ilyenek már jelenleg is rendelkezésre, méghozzá a szociálpolitikai célkitűzésekkel, valamint a tagállamok jelenlegi gyakorlataival és az uniós joggal összhangban, többek között a következő módokon:
- (i) a szociális gazdaság szervezetei által visszatartott nyereségre vonatkozó társaságiadó-mentesség;
 - (ii) a magán- vagy intézményi adományozóknak nyújtott levonások vagy adójóváírások formájában nyújtott jövedelemadó-ösztönzők, vagy olyan kijelölési rendszer, amelynek értelmében az adózók jelezhetik az adóhatóságuknak, hogy jövedelemadó-fizetési kötelezettségük meghatározott százalékát közhasznú szervezeteknek kívánják juttatni;
 - (iii) az átalányösszegként kapott munkanélküli ellátásra vonatkozó adómentességek, amelyek célja, hogy megkönnyítsék a vállalkozások munkavállalói szövetkezetekre történő átruházását;
- c) a szociális gazdaság szervezeteire háruló adófizetési terhek felülvizsgálata és – amennyiben lehetséges – csökkentése;
- d) a határokon átnyúló közhasznú adományokra vonatkozó adórendelkezéseknek való gyakorlati szintű megfelelés megkönnyítése, például azáltal, hogy a más tagállamban letelepedett kedvezményezett szervezet számára egységes formanyomtatványt állítanak ki az adomány összegéről, megjelölve mind a kedvezményezettet, mind az adományozót;

- e) annak biztosítása, hogy a szociális gazdaság szervezeteit ne használják adókijátszási, adókikerülési, agresszív adótervezési vagy pénzmosási célokra, és hogy a kapcsolódó közigazgatási eljárások hatékonyak és arányosak legyenek.

A társadalmi hatás mérése és kezelése

20. A 23. pont a) pontjának v. alpontjában említett bizottsági kezdeményezésekkel összhangban ajánlott, hogy a tagállamok – a szociális gazdaság szervezeteivel és a képviseleti szervezetekkel együttműködve – támogassák a hatásmérési és hatáskezelési gyakorlatok elterjedését, különösen a következők révén:
- a) a társadalmi hatások mérésével és kezelésével kapcsolatos gyakorlatok és módszerek beépítése a szociális gazdasághoz kapcsolódó nemzeti szakpolitikai keretekbe és programokba;
 - b) bevált gyakorlatokon alapuló, testre szabott támogatás nyújtása annak elősegítése érdekében, hogy a szociális gazdaság szervezetei olyan egyszerű és praktikus hatásmérési és -kezelési módszereket alkalmazzanak, amelyek javítják eredményeiket, szemléltetik társadalmi hatásukat, és megkönnyítik a hatásvezérelt finanszírozáshoz való hozzáférést;
 - c) a szociális gazdaság szervezeteinek ösztönzése arra, hogy – célzott, költséghatékony finanszírozás révén kapacitásépítéssel mérjék hatásukat, és a kapott közpénzek (vissza nem térítendő támogatások vagy szerződések) egy részét társadalmi hatásuk mérésére használják fel.

Láthatóság és elismerés

21. Ajánlott, hogy a tagállamok hívják fel a figyelmet a szociális gazdaságra, valamint arra, hogy az miként járul hozzá a szociális és környezetvédelmi célok eléréséhez, különösen a következők révén:
- a) a szociális gazdaság számára meghatározott jogi formák, jogállások, jelölések vagy tanúsítási rendszerek létrehozásának vagy kiigazításának megfontolása azok potenciális hozzáadott értékének értékelése alapján, valamint a más tagállamokban használt jelölések és tanúsítványok esetleges önkéntes kölcsönös elismerésének mérlegelése. Az ilyen értékeléseknek meg kell vizsgálniuk, hogy mindezek milyen mértékben javíthatják a szociális gazdaság megértését és támogathatják annak fejlődését azáltal, hogy hozzáférést biztosítanak bizonyos előnyökhöz, például bizonyos pályázati/közbeszerzési eljárások rugalmasságához. A Bizottság a 23. pont a) pontjának vi. alpontjában leírtak szerint támogatni fogja ezt a munkát;
 - b) a szociális gazdasággal kapcsolatos kommunikációs kampányok és figyelemfelhívó rendezvények támogatása, többek között a fiatalabb generációk számára, az érintett kormányzati szintekkel és más intézményekkel (pl. egyetemekkel) együttműködve;
 - c) a szociális gazdaság szervezetei által irányított sikeres kísérleti kezdeményezések és bevált gyakorlatok terjesztése, továbbá a szociális gazdasági hálózatok és a nyilvános kommunikáció útján olyan intézkedések előmozdítása, amelyek e bevált gyakorlatok átvételét és kiterjesztését eredményezik.

22. Ajánlott, hogy a tagállamok kövessék nyomon a szociális gazdaság fejlődését és teljesítményét azáltal, hogy ösztönzik a kutatást és a statisztikák, valamint a kvantitatív és kvalitatív adatok költséghatékony módon történő gyűjtését, különösen a következők révén:
- a) a Bizottság által biztosított támogatás maximális kihasználása a következők céljából:
 - i. kibővíteni nemzeti számviteli rendszereiket kiegészítő és összehasonlítható adatok (szatellit számlák) gyűjtése érdekében; és ii. kiigazítani a kulcsfontosságú háztartási felméréseket (így például a munkaerő-felmérést és az EU-SILC-hez felhasznált felméréseket) annak érdekében, hogy információkat gyűjtsenek a szociális gazdaságban való részvételről – ideértve a nemre és életkorra vonatkozó lebontott adatokat (és lehetőség szerint egyéb bontásokat) is – a szociális gazdaság munkahelyteremtésre gyakorolt hatásának megértése céljából;
 - b) a statisztikák fejlesztésével kapcsolatos együttműködés ösztönzése a hatóságok, a kutatószervezetek és a szociális gazdaság között, valamint az információforrások – például nyilvántartások, közigazgatási adatok, felmérések és népszámlálás – körének bővítése a pontos adatok gyűjtése érdekében;
 - c) a szociális gazdaság témáival kapcsolatos tudományos és független kutatás támogatása, többek között a tudományos élet, a hatóságok és a szociális gazdaság közötti együttműködés révén.

UNIÓS TÁMOGATÁS

23. A Tanács üdvözli, hogy a Bizottság támogatni kívánja ezen ajánlás végrehajtását azáltal, hogy együttműködik a tagállamokkal a szociális gazdaságot támogató szakpolitikai és szabályozási keretek kidolgozása érdekében. Ez különösen a következőkre terjed ki:

- a) a szociális gazdaságra vonatkozó cselekvési tervben bejelentett kezdeményezések végrehajtása, amelyek a következőket foglalják magukban:
 - (i) a szociális gazdasággal foglalkozó uniós portál elindítása és fenntartása, amely a szociális gazdaság érdekelt felei számára egyértelmű belépési pontot biztosít egy olyan felületre, ahol információkat találnak az uniós finanszírozásról, szakpolitikákról, hálózatokról/platformokról és kezdeményezésekről, beleértve a kapacitásépítést is;
 - (ii) elemzés közzététele a szociális gazdaságnak a tagállamokban meglévő adózási kereteiről, a határokon átnyúló közhasznú adományok adóügyi megítéléséről és a megkülönböztetésmentesség elvéről;
 - (iii) a társaktól való tanulás lehetőségeinek megkönnyítése a köztisztviselők számára a szociális gazdasághoz kapcsolódó témákban webináriumok és workshopok szervezésével. Ezek az események alapulhatnak a szociális gazdaság szempontjából releváns szakpolitikai területek feltérképezésén, valamint a bevált gyakorlatok összegyűjtésén és cseréjén, lehetővé téve a résztvevők számára az ismeretek megosztását és a sikeres stratégiák, illetve releváns szakpolitikai kezdeményezések azonosítását. Ezenfelül az említett események lehetőséget kínálnak a legjobb gyakorlatoknak a szociális gazdaság tagállami koordinátorai közötti rendszeres cseréjére és a társaktól való tanulásra;

- (iv) minőségi és mennyiségi bizonyítékok célzott módon történő gyűjtése a szociális gazdaság működéséről és szerkezetéről a tagállamokban, többek között a Horizont Európa 2023–2024-es munkaprogramja¹ keretében végzett kutatás támogatása révén;
- (v) a társadalmi hatás mérésének és kezelésének támogatása a meglévő gyakorlatok feltérképezésével és felülvizsgálatával – beleértve azt is, hogy azok miként elégítik ki a szociális gazdaság szervezeteinek igényeit és kapacitásait – e gyakorlatok alaposabb megismerése és elterjedésük megkönnyítése érdekében². Ez a munka az érdekelt felekkel szoros együttműködésben fog zajlani, és célja, hogy egyszerű standard módszereket dolgozzon ki a szociális gazdaság szervezetei számára azok társadalmi hatásának értékelésére és szemléltetésére;
- (vi) tanulmány készítése a nemzeti szociális gazdasági jelölésekről és tanúsítási rendszerekről, feltérképezve a jelenlegi kezdeményezéseket, azonosítva a bevált gyakorlatokat, a közös jellemzőket és kritériumokat, valamint közös megközelítést és iránymutatást biztosítva a tagállamoknak az önkéntes kölcsönös elismerés érdekében;
- (vii) technikai támogatás nyújtása a tagállamok számára a szociális gazdaság fellendítését célzó reformokhoz, kétoldalú és több országra kiterjedő alapon egyaránt;

¹ A Bizottság végrehajtási határozata a Horizont Európa kutatási és innovációs keretprogram végrehajtását szolgáló egyedi program keretében a 2023–2024-es időszakra vonatkozó munkaprogram elfogadásáról és annak finanszírozásáról (COM(2022) 7550).

² A Bizottság az OECD-vel együtt jelentést tesz közzé, amelyben azonosítja és kifejti a szociális gazdaság európai szervezetei által már ellenőrzött, testre szabott megközelítéseket, megvizsgálva azok célját, hatókörét és fő jellemzőit, bemutatva a bevált gyakorlatokat.

- (viii) a szociális innováció terén folytatott transznacionális együttműködés fokozása a szociális innováció európai kompetenciaközpontja, az európai szociális innovációs versenypályázat, valamint az egységes piac program keretében támogatott szociális vállalkozók és innovátorok jövőbeli hálózata révén;
- (ix) a „proximitásalapú és szociális gazdaság” ipari ökoszisztémájára irányuló átállási pálya¹ közös végrehajtásának támogatása az érdekelt felek kötelezettségvállalásainak összegyűjtése, valamint az ökoszisztéma érdekelt felei közötti, a zöld és digitális átállással kapcsolatos együttműködés elősegítése révén;
- (x) a szociális vállalkozások és a szociális gazdaság más szervezetei finanszírozáshoz való hozzáféréseinek további javítása, például az InvestEU program pénzügyi termékei révén;
- (xi) társadalmilag felelős közbeszerzési gyakorlatok alkalmazása a Bizottság közbeszerzési eljárásaiban;
- (xii) az ifjúsági vállalkozáspolitikai akadémia működtetése, amely előmozdítja a fiatalok vállalkozói készségét, többek között a női és a szociális vállalkozók esetében, együttműködve a nemzeti politikai döntéshozókkal és az ifjúsági vállalkozói hálózatokkal;

¹ A Bizottság „Transition pathway for Proximity and Social Economy” („A proximitásalapú és szociális gazdaságra irányuló átállási pálya”) című jelentése.

- (xiii) tanulmány készítése, amely megvizsgálja, hogy a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján indokolt-e enyhíteni a szociális vállalkozások finanszírozáshoz való hozzáférésehez nyújtott támogatásra, valamint a hátrányos helyzetű vagy súlyosan hátrányos helyzetű munkavállalók foglalkoztatásához nyújtott támogatásra vonatkozó szabályokat a 651/2014/EU rendeletben meghatározottak szerint;
- (xiv) a terv végrehajtásának felmérése;
- b) ezen ajánlás végrehajtásának nyomon követése és értékelése;
- c) a 27. pontban említett tagállami jelentések alapján – a Bizottság releváns, szociális gazdasággal és szociális vállalkozásokkal foglalkozó szakértői csoportjával is szorosan együttműködve – jelentés készítése az ezen ajánlásra válaszul hozott intézkedések értékeléséről, amelyet megvitatás céljából be kell nyújtani a Foglalkoztatási Bizottságnak és a szociális védelemmel foglalkozó bizottságnak.

VÉGREHAJTÁS, ELLENŐRZÉS ÉS ÉRTÉKELÉS

24. Ajánlott, hogy a tagállamok – nemzeti körülményeik figyelembevételével – ezen ajánlás elfogadásától számított 24 hónapon belül fogadják el vagy aktualizálják szociális gazdasági stratégiáikat, vagy a szociális gazdaságot építsék be a releváns stratégiáikba és egyéb szakpolitikai kezdeményezéseikbe.

25. Ajánlott, hogy a tagállamok – ezen ajánlás célkitűzéseivel összhangban – valamennyi kormányzati szinten vizsgálják felül, és adott esetben javítsák igazgatási és intézményi berendezkedésüket, például a következők megfontolása révén:
- a) „egyablakos ügyintézési rendszer” létrehozása a szociális gazdaság szervezeteinek észszerű és kényelmes támogatása érdekében olyan területeken, mint a finanszírozáshoz és egyéb támogatásokhoz való hozzáférés;
 - b) nemzeti, helyi vagy regionális szociális gazdasági kapcsolattartó pontok létrehozása, amelyek a szociális gazdaság nagyköveteinek szerepét töltik be és előmozdítják az ágazatot, szakértői támogatást nyújtanak, megkönnyítik az uniós és nemzeti finanszírozáshoz való hozzáférést, valamint kapcsolatot tartanak az uniós alapokat kezelő nemzeti és regionális hatóságokkal;
 - c) szociális gazdasági koordinátorok kijelölése a nemzeti közintézményekben. Az említett koordinátoroknak egyértelmű megbízással, felelősségi körökkel és elegendő erőforrással kell rendelkezniük ahhoz, hogy lehetővé tegyék ezen ajánlás hatékony koordinációját és nyomon követését, valamint hogy biztosítsák a szakpolitikai döntéshozatal következetességét a kormányzati szervek között és az uniós intézményekkel.
26. Ajánlott, hogy a tagállamok nemzeti szinten kövessék nyomon és értékeljék az ezen ajánlásban meghatározott célkitűzések elérése érdekében tett lépéseket, többek között a regionális és helyi hatóságokkal és a szociális gazdaság szervezeteivel vagy a képviseleti szervezetekkel folytatott rendszeres párbeszéd révén, a szociális gazdasági stratégiáik vagy egyéb, a szociális gazdasággal kapcsolatos szakpolitikai kezdeményezéseik értékeléséhez, nyomon követéséhez és végrehajtásához nyújtott tájékoztatás és tanácsadás, valamint annak kísérése érdekében.

27. Ajánlott, hogy a tagállamok legkésőbb négy évvel az ajánlás elfogadását követően, majd öt évvel azt követően hivatalosan beszámoljanak a Bizottságnak az ezen ajánlás végrehajtása terén elért eredményeikről. Az adminisztratív terhek csökkentése érdekében a jelentéstétel során a lehető legjobban ki kell használni a meglévő eszközöket, és figyelembe kell venni a nemzeti körülményeket.

Kelt

*a Tanács részéről
az elnök*
